

# *Els dies de la nit*

Joan-Lluís Moreno Congost

*Una saleta d'estar. Una parella d'ancians acaba de sopar. QUICO és molt vell i està molt deteriorat de salut. De vegades té moments de lucidesa i de vegades se'n va del cap. MARIA es conserva millor. Tots dos caminen, es mouen i parlen molt lentament. Les converses són lentes, amb frases espaiades, amb moltes pauses, molts silencis tensos i significatius*

MARIA.- Ja has acabat?

*(El vell no escolta les paraules la dona. Silenci.)*

MARIA.- Quico! Ja has acabat de sopar?

*(El vell es mira la dona amb una mirada de perplexitat.)*

QUICO.- Ja he acabat.

*(QUICO s'alça i se'n va a seure en una cadira de braços, de cara al públic. Mira la tele.)*

MARIA.- *(Mentre despara taula.)* Vols que et duga un got de llet? *(Pausa.)* Vols que et duga un got de llet?

*(Pausa.)*

QUICO.- Que no em dus un got de llet?

MARIA.- Vols un got de llet?

QUICO.- No, encara no.

*(Pausa llarga.)*

QUICO.- La xiqueta no ha vingut encara?

*(MARIA seu en l'altra cadira. Té un gest seriós. QUICO se la mira estranyat.)*

MARIA.- No, no ha vingut.

QUICO.- L'hora que és, ja no vindrà.

MARIA.- La xiqueta no pot vindre. Que no te'n recordes ja?

QUICO.- L'hora que és, vindrà demà.

MARIA.- Quico, la xiqueta no pot vindre perquè ja no està.

QUICO.- *(Mirant-se-la amb estupor.)* Ja no està?

MARIA.- No.

QUICO.- On és que està?

*(La vella s'eixuga dues llagrimetes i no contesta. Silenci llarg.)*

QUICO.- Aixina, no vindrà demà?

MARIA.- No, no vindrà demà.

QUICO.- *(Es queda pensant. Després d'una pausa llarga.)* Ei, doncs vindrà un altre dia.

MARIA.- Sí, un altre dia.

*(Tots dos miren la televisió. La vella fa ganxet. En la tele hi ha un partit de futbol. Pausa llarga.)*

MARIA.- Qui guanya? *(Pausa. MARIA repeteix la pregunta.)* Quico, qui guanya?

QUICO.- *(Sense saber massa bé de què li parlen.)* Qui guanya?

MARIA.- Al futbol.

QUICO.- Al futbol? Que hi ha futbol?

MARIA.- No estàs mirant el partit?

QUICO.- Sí.

MARIA.- I qui guanya?

QUICO.- *(Després d'una pausa llarga.)* Xe, ara no me'n recorde.

*(Pausa llarga.)*

QUICO.- Demà tenim d'anar a collir taronges.

MARIA.- Ara no hi ha taronges.

QUICO.- Enguany segur que en fem més de cinquanta cabassos. Demà prepara'm l'esmorzar, que tinc d'anar a collir-ne de bon matí.

MARIA.- Demà no tens d'anar a cap de lloc.

QUICO.- M'alçaré enjorn, vora les sis, i aixina a les nou ja hauré tornat. A vore si puc portar-ne tres o quatre cabassos. Encara que després no sé si m'arrimaré a parlar amb Toni. Vull preguntar-li a quina hora donen l'aigua per a regar.

MARIA.- *(Resignadament, però sense perdre mai la dolcesa en la veu.)* Ara no hi ha taronges.

QUICO.- *(Després d'una pausa llarga.)* A vore si puc portar-ne tres o quatre cabassos.

*(Després d'uns quants segons en què ningú parla, el vell tanca els ulls i beca. MARIA canvia de cadena. Hi fan un programa de xafarderies. La vella, mentre fa ganxet, escolta el galliner que ix de la pantalla.)*

MARIA.- Quina poca vergonya. Ja no saben què fer per a guanyar diners. Ai, filla, si jo fóra ta mare, ja t'endreqaria, ja: més erta que un fus, aniries! És que no queda vergonya. Veges tu, eixa xica, en comptes de buscar-se un home i casar-se conforme Déu mana... Jo no sé com les hauran educat, les mares, però, si fóra filla meua, mai de la vida consentiria jo que fera totes eixes animalades; i, damunt, que les contara per la tele. Mai de la vida! Mai!

*(MARIA agafa el comandament automàtic i apaga la tele. Després d'una pausa llarga continua parlant.)*

MARIA.- Quina desgràcia, senyor: tindre una filla perquè t'isca un pendó. Per a això, més valdria no tindre filles. La meua Maria no era com eixes. La meua Maria sí que era una bona filla. Però mira, aixina és la vida. Jo ja li ho vaig advertir, que aquell home no li convenia, que li faria mal. Es veia vindre que era una mala persona, un animal. Quanta raó tenen quan diuen que l'amor és cec! Cec i sord! I mut! Només ella degué saber tot el que va haver d'aguantar, pobreta meua!

*(La vella s'ha anat emocionant a mesura que ha anat parlant. S'eixuga els ulls humits amb un mocador. El vell, de sobte, desperta en un moment de lucidesa.)*

QUICO.- La xiqueta no vindrà. Eh que no, Maria?

*(MARIA se'l mira amb un gest il·lusionat en veure que ha recobrat el seny.)*

MARIA.- No, Quico, la xiqueta ja no vindrà mai.

QUICO.- L'havia d'haver mort, a aquell animal, quan vaig poder fer-ho.

MARIA.- No digues bestieses.

QUICO.- L'havia d'haver matat d'un colp d'aixada al cap. Si ho haguera fet, la xiqueta encara estaria viva.

MARIA.- No li pegues més voltes, Quico. Les coses són com són.

QUICO.- Sí, les coses són com són.

*(Pausa.)*

QUICO.- Saps quant de temps fa des que va passar allò?

MARIA.- No, no ho sé. Tu te'n recordes?

QUICO.- Sis anys, tres mesos i catorze dies.

MARIA.- Com és que te'n recordes tan bé?

QUICO.- Hi ha coses que no s'obliden mai, per molt malament que tingues el cap.

MARIA.- Ja ha passat molt de temps. Massa.

QUICO.- (*Mig ploriquejant.*) Massa, sí, però encara no hi ha nit que no se'm vinga al cap la seua cara, amb aquells ulls espantats oberts com a taronges, i la boca oberta demanant auxili, tota pleneta de sang...!

MARIA.- Deixa-ho estar, Quico. No ho penses més. Ha passat molt de temps. Intenta oblidar-ho.

QUICO.- (*Enfurismat.*) Malparit!

MARIA.- Hala, venga, estigues tranquil·let.

QUICO.- Si no fóra per eixe malparit, la xiqueta encara estaria ací, amb nosaltres.

MARIA.- Deixa-ho estar, Quico...

*(El vell s'alça amb tota l'empenta que li permet el seu cos malmés.)*

QUICO.- Fill de mala mare!

*(La vella s'alça també i intenta calmar-lo.)*

MARIA.- Vinga, Quico, no et poses nerviós. No penses més en això.

QUICO.- (*Assenyalant el televisor.*) Ni l'ha tocat! Ni l'ha tocat!

MARIA.- Què dius ara?

QUICO.- Això no és penal. Ni l'ha tocat! Com pot xiular penal? Eixe àrbitre ha perdut el cap. Quin pocavergonya!

*(Evidentment el vell ha patit una altra desconexió mental i desvaria. La vella se n'adona i intenta calmar-lo una altra vegada.)*

MARIA.- (*Mentre fa que torne a seure a la cadira.*) Clar que no ha sigut penal. No en faces cas. Hala, seu tranquil·let.

QUICO.- Ni l'ha tocat!

MARIA.- No, no l'ha tocat. Gens ni miqueta. Au, venga, estigues tranquil.

QUICO.- Pocavergonya.

*(MARIA li diu unes parauletes a l'oïda i acaba de calmar-lo.)*

MARIA.- Vols mirar el futbol?

QUICO.- Què?

MARIA.- Vols que et pose la tele?

QUICO.- Que hi ha futbol?

MARIA.- Sí. Vols que et pose la tele?

QUICO.- Quin dia és hui?

MARIA.- Dissabte.

QUICO.- I com és que no fan futbol?

MARIA.- Sí que en fan. Vols que et pose la tele?

QUICO.- La tele...? *(Dubtant.)* Ei, si tu vols...

*(MARIA engega el televisor. El futbol ja s'ha acabat.)*

MARIA.- Ja s'ha acabat el futbol.

QUICO.- Hui és dissabte?

MARIA.- Sí.

QUICO.- Posa el futbol.

MARIA.- Ja s'ha acabat el futbol.

QUICO.- Ja s'ha acabat?

MARIA.- Sí, ja s'ha acabat.

QUICO.- Com han quedat?

MARIA.- No ho sé, com han quedat.

QUICO.- Pocavergonya! Ni l'ha tocat!

MARIA.- *(Intentant que no es torne a alterar.)* No l'ha tocat, no.

*(MARIA torna a posar el programa de xafarderies.)*

MARIA.- Mira, Quico, ix Sara Montiel en la tele.

QUICO.- Sara Montiel?

MARIA.- Sara Montiel. No te'n recordes? Tant com t'agradava a tu de jove!

QUICO.- Vosté és Sara Montiel?

MARIA.- (*Pacientment.*) No, jo no sóc Sara Montiel. Estic dient-te que ix en la tele.

QUICO.- Que no hi ha futbol?

MARIA.- Ja s'ha acabat el futbol.

QUICO.- (*Després d'una pausa breu.*) El dissabte en faran.

MARIA.- (*Cantussejant.*) “*Fumando espero al hombre que más quiero...*”. Te'n recordes, Quico, quan anàvem a ballar a *El gallo rojo*? A tu t'agradava molt ballar. Eres molt bon ballarí, tu. Tot t'ho ballaves. Tenies igual que fóra un pasdoble com un foxtrot. Tot t'ho ballaves. No hi havia qui et seguira el ritme. Mira que Joanet, l'home de Merceditas, era ballador, però com tu, cap. Totes les amigues m'ho deien: “Mira que és ballador, el teu xicot. I quina perxa té! Filla, no et queixaràs, no”. I tant que no em queixava. Jo trobe que en el fons era enveja, perquè la veritat és que eres un xicon molt ben plantat. Per a mi, que a Montse li feies goig. Només t'havies de fixar com et mirava. Si semblava que et volguera menjar amb els ulls. I sempre deixant-te caure picardies com qui no vol la cosa i presumint de cintureta i de pitrera, que més d'una volta li hauria dit jo quatre cosetes ben dites a ella. I al final, mira amb qui es va casar, amb Jaume Mira: baixotet, eixut com un bacallà i mig calb; però amb diners, això sí. Sempre ha sigut molt senyoreta, la Montse. (*La vella taral·leja el pasdoble Amparito Roca i meneja lleugerament el cos al ritme de la música*) I el cine. També t'agradava el cine. No hi havia diumenge que no anàrem. Te'n recordes? Primer, al cine; i després, a berenar, a pegar una volteta i a casa. Aixina festejàvem. Però és que el cine ja no és com era. Jo no sé quina classe de pel·lícules fan ara que tot són mamelles i paraulotes i matances. Tan boniques com eren les pel·lícules d'abans! Encara recorde quan vam anar a vore *Lo que el viento se llevó*. Senyor! Quin goig de vore eixos paisatges amb tant de color, en una pantalla tan gran! I la xicota aquella, Escarlata O'Hara, amb un grapadet de terra a les mans dient “*a Dios pongo por testigo*” i no sé quines coses més tan boniques que deia! I la música, tan bonica també! Larararà (*Taral·leja la música de la*

*pel·lícula*). I aquell home tan polit, el Clark Gable (*La vella pronuncia el nom de Clark Gable tal com s'escriu*). Que guapo era! Les orelles una miqueta massa grans, però guapo de veritat, amb eixe bigotet i eixe somriure... I Gary Cooper, i John Wayne, i Rod Hudson... (*Pronuncia tots els noms tal com s'escriuen*.)

(*MARIA mira QUICO, el qual, al seu torn, mira MARIA embadalit.*

MARIA.- M'escoltes?

(*QUICO la mira però no contesta.*)

MARIA.- No te'n recordes? Larararà (*Taral·leja una altra vegada la cançó de Lo que el viento se llevó*). "*Señorita Escarlata*". (*Ho diu imitant la veu de la criada negra.*) "*A Dios pongo por testigo...*" (*Fa el gest del puny en alt amb un grapat de terra.*) Que bonica, marededéusenyor!

QUICO.- La xicono aquella moria?

MARIA.- Quina? La senyoreta Escarlata?

QUICO.- Sí, la del *Dios pongo por testigo*.

MARIA.- No, ella no. Moria l'altra, aquella tan guapeta que era tan bona persona, però la del *Dios pongo por testigo*, no. A eixa al final li cremen la casa i ho perd tot, però no mor.

QUICO.- No la mata la mare?

MARIA.- La mare? Què dius, Quico? Com vols que la mate la mare, home?

QUICO.- Sí, en la dutxa. Quan està dutxant-se. No la mata la mare amb un ganivet?

MARIA.- No, home, no. Eixa és una altra pel·lícula. Tu dius aquella que és un hotel, que la xicono es para allí a dormir una nit i hi ha un tio que està com una cafetera, que es posa la roba de la mare que ja s'ha mort, i va matant xicones.

QUICO.- No. Eixa no és.

MARIA.- Sí, home, sí.

QUICO.- No. Eixa és *Fray Escoba*.

(MARIA es trenca de riure per l'acudit de l'home.)

MARIA.- (*Entre rialles.*) Calla, calla, home. Ai, senyor, quin cap que tens!

QUICO.- Sí, dona. És un frare que va amb una granera... (*Per uns moments es queda en blanc. Continua amb dificultat, fent un gran esforç per recordar.*) Agranant, amb una granera... I es posen tots fent un rogle i els indis van pegant-los voltes... I maten a tots i només en queda un, de bigotet... I, en això, ell trau l'espasa i el *jefe indio* abaixa el braç aixina (*Fa el gest d'abaixar el braç.*) i se li tiren tots damunt i el maten.

MARIA.- (*Rient amb ganes.*) Clar, a granerades. El maten a granerades.

QUICO.- No, a granerades, no; amb fletxes.

(MARIA torna a riure.)

QUICO.- Però l'home aquell no estava en la dutxa.

MARIA.- Clar, a la dutxa estava la xicona.

QUICO.- La xicona, correcte. Però estava dutxant-se a soles. L'home no estava amb ella.

MARIA.- (*Divertida.*) Ah, no? I on és que estava l'home?

QUICO.- (*Dubtós.*) Agranant.

MARIA.- Però Quico, no te'n recordes que l'home es posa la roba de sa mare i una perruca com la de sa mare i mata la xica que s'està dutxant?

QUICO.- La mata amb la granera?

MARIA.- (*Sospirant pacientment.*) No. La mata amb un ganivet gran, d'eixos de cuina o de carnisser.

QUICO.- Abans que el maten els indis?

MARIA.- (*Amb una mica de desesperació.*) Noooo, Quico, no. Eixe que tu dius que el maten els indis pegant-li voltes era Errol Flynn, el del bigotiu finet, i la pel·lícula es deia *Murieron con las botas puestas*.

QUICO.- Les botes? Quines botes?

MARIA.- Era el nom de la pel·lícula.

QUICO.- El del bigotiu portava botes?

MARIA.- Sííí!

QUICO.- *(Després d'una breu pausa.)* Les portava posades?

MARIA.- *(Una mica més desesperada.)* Clar. Per això la pel·lícula es deia *Murieron con las botas puestas*, si no s'haguera dit *Murieron con la botas quitadas*.

QUICO.- Però el de la granera no portava botes.

MARIA.- *(Desesperada.)* No, perquè si n'haguera portat, la pel·lícula s'haguera dit *Murieron con las botas puestas y la escoba en la mano!* A més, el de la granera no portava botes, era negret i no tenia bigotet.

*(QUICO es mira de fit a fit MARIA i a poc a poc se li comencen a riure els ossos sense vindre al cas. MARIA se'l mira sense entendre el perquè d'aquelles rialles.)*

MARIA.- Què és el que et fa tanta gràcia?

QUICO.- Això.

*(QUICO continua rient.)*

MARIA.- D'això, de què, Quico? Què és el que et fa tanta gràcia?

*(QUICO continua rient fins que, a poc a poc, para de riure i es queda mirant MARIA amb cara d'allunat, de no entendre res, somrient però sense contestar.)*

MARIA.- Ai, Quico, Quico, que ens fem vells i perdem la memòria.

QUICO.- Estàs perdent la memòria?

MARIA.- Jo sí. I tu també.

QUICO.- Jo estic perdent la memòria?

MARIA.- Tots dos, l'estem perdent.

QUICO.- Jo no estic perdent la memòria! Jo encara me'n recorde, de tot.

MARIA.- *(Divertida)* Sí, sí, ja ho veig.

QUICO.- Tu sempre m'has dit que tenia una memòria d'elefant.

MARIA.- Tens raó. Sempre t'ho he dit. Però, fill meu, des de fa una temporadeta...

QUICO.- Des de fa una temporadeta, què?

MARIA.- Això... Que, des de fa una temporadeta, la memòria...

QUICO.- (*Sense entendre què li vol dir MARIA.*) La memòria, què?

MARIA.- Doncs això... Que no et funciona massa bé.

QUICO.- A qui, a mi?

MARIA.- A tu, sí.

QUICO.- A mi, no em funciona bé la memòria?

MARIA.- Això mateix.

QUICO.- Tu, tu sí que estàs perdent la memòria.

MARIA.- Jo, una miqueta sí. Però, fill meu, tu...

QUICO.- (*De carrereta.*) Ramallets, Seguer, Biosca, Segarra, Flotats, Bosch, Basora, Villaverde, Kubala, Suárez i Manchón.

MARIA.- Què dius ara?

QUICO.- Ramallets, Seguer, Biosca, Segarra, Flotats, Bosch, Basora, Villaverde, Kubala, Suárez i Manchón.

*(Hi ha una pausa en la qual MARIA mira QUICO amb cara de no comprendre.)*

QUICO.- (*Aclarint la situació.*) L'alineació.

MARIA.- Ai, és veritat! L'alineació! Encara te'n recordes! L'alineació del Barça que t'agradava a tu tant!

QUICO.- (*Una mica desconcertat.*) Del Barça?

MARIA.- Del Barça, sí. O no era l'alineació del Barça?

QUICO.- (*Després de pensar durant uns segons.*) D'això, no me'n recorde.

*(Després d'una pausa.)*

QUICO.- Hui no fan futbol?

MARIA.- Ja s'ha acabat el futbol.

*(Després d'una pausa.)*

QUICO.- *(Referint-se als de la tele)* Qui són eixos?

MARIA.- Els de sempre. Mira, hui ix Sarita Montiel.

QUICO.- Eixa és Sarita Montiel?

MARIA.- Sí.

QUICO.- S'ha fet vella, com nosaltres.

MARIA.- I això que les que són riques i famoses com ella s'operen i semblen més jóvens.

QUICO.- S'operen?

MARIA.- Clar que s'operen.

QUICO.- Tu també et vas operar.

MARIA.- Sí, però jo em vaig operar de pedres en la vesícula. No és el mateix. Vull dir que elles s'estiren la pell.

QUICO.- S'estiren la pell?

MARIA.- Sí. I s'unflen els llavis, i s'alcen els pits...

QUICO.- S'alcen els pits?

MARIA.- Sí, amb silicona.

QUICO.- *(Després de una petita pausa, estranyat.)* Amb silicona..., amb silicona no es desapegaran, no. Una volta que els apegues, ja no pots desapegar-los.

*(MARIAriu per l'ocurrència de QUICO.)*

MARIA.- Déu sap totes les coses que es deuen fer les actrius eixes tan famoses! A tu, qui t'agradava molt era Ava Gadner.

QUICO.- Ava Gadner, sí senyor. Sí que m'agradava, sí.

MARIA.- Amb eixa cintureta de vespa que tenia... I eixos ulls de gata... I tan repintada que anava sempre. No hi ha pel·lícula d'ella que no hàgem vist.

QUICO.- Ara et diré jo una cosa d'eixa dona. Eixa dona... *(Comença a quedar-se en blanc.)* Com li deien?

MARIA.- Ava Gadner

QUICO.- Això, Ava Gadner. Eixa dona no... *(Es queda en blanc)* Eixa dona...

Ara no recorde que volia dir.

MARIA.- Anaves a dir-me alguna cosa d'Ava Gadner.

QUICO.- Que és vosté Ava Gadner?

MARIA.- *(Sospirant resignadament.)* No, Quico, no. Jo no sóc Ava Gadner. Ni Mauren O'Haraa, ni Sofia Loren. Sóc Maria Devesa.

*(Silenci llarg. QUICO recupera sobtadament el seny.)*

QUICO.- Maria, què em passa?

MARIA.- Què et passa? No res. Què t'ha de passar, home?

QUICO.- Jo sé que no estic bé, Maria, però no sé què tinc.

MARIA.- Passa que ens fem vells i tenim coses de vells, i prou.

QUICO.- *(Una mica empipat.)* No em tractes com si fóra un xiquet menut, Maria! Jo sé que tinc algun mal roïn. Et penses que em mame el dit i que no veig les coses? Massa bé ho saps, el que em passa. Què és? Va, dis-m'ho. Què et va dir el metge?

MARIA.- *(Sospirant llargament. MARIA li parla tot tractant d'explicar-li-ho de manera que ho entenga, però també llevant-li importància, al tema.)* No res, Quico. No em va dir res. Doncs això..., que ja tens molts anys i que, de vegades..., és normal, el cap se te'n va una miqueta i dius algun disbarat, o no te'n recordes bé, de les coses, o a voltes confons els noms, o et quedes en blanc. Coses de l'edat que li passen a tot el món. Tu el que has de fer és estar tranquil·let i no patir, que això no té importància.

*(Hi ha una pausa llarga.)*

QUICO.- La vida se'ns ha escapat a la carrera, eh que sí, Maria?

MARIA.- No se'ns ha escapat. Encara som jóvens.

QUICO.- Encara som jóvens?

MARIA.- Tu, no ho sé; jo estic en la flor de la vida.

QUICO.- Molts anys tens?

MARIA.- No ho saps?

QUICO.- No me'n recorde.

MARIA.- Vuitanta-un.

QUICO.- Vuitanta-un en tens ja?

MARIA.- Vuitanta-un, sí senyor.

QUICO.- I jo, molts en tinc?

MARIA.- Vuitanta-cinc.

QUICO.- Vuitanta-cinc... (*Després d'una pausa.*) Un xaval.

MARIA.- Això dic jo.

*(Pausa llarga.)*

MARIA.- Et recordes de quin dia vaig nèixer?

QUICO.- Tu?

MARIA.- Sí, a vore si te'n recordes.

*(Pausa.)*

MARIA.- El catorze d'abril de mil nou-cents trenta-sis. (*Pausa.*) Tota la vida m'has dit que era un dia preciós per nèixer.

QUICO.- Un dia preciós, sí: la primavera.

MARIA.- La primavera.

QUICO.- Molts anys m'has dit que tinc jo?

MARIA.- Vuitanta-cinc.

QUICO.- Vuitanta-cinc... Vuitanta-cinc en són a muntó...

MARIA.- Un grapat.

QUICO.- (*Pensatiu.*) Vuitanta-cinc... La vida se'ns ha anat a la carrera, eh, Maria?

MARIA.- No digues que se'ns ha anat. Encara estem aquí. Estem vius. Ja podem donar gràcies.

QUICO.- Estem vius, però això és vida?

MARIA.- Ui, ui, ui, que et conec. Ara no em vingues amb eixes, eh? No comences amb les teues cabòries. Les coses són com són i tenim

d'agafar-les conforme vénen. Gràcies hem de donar que hem viscut tots estos anys. Massa gent hi ha que no ho pot contar. I mira, ací estem: envellits i plens de xacres, però ací estem, aguantant.

QUICO.- Aguantant, sí, tu ho has dit: aguantant.

*(Després d'una pausa.)*

QUICO.- Només que estiguera la xiqueta...

MARIA.- Quico...!

QUICO.- *(Amb la veu entretallada per l'emoció.)* L'havia d'haver matat, al fill de puta aquell, quan encara podia fer-ho.

MARIA.- Ja ho va fer ell mateix.

QUICO.- *(Exaltat.)* Però després! Es va matar després de matar-la a ella. De què va servir que es matara després? Que la xiqueta està viva?

MARIA.- No.

QUICO.- Que algú ens la pot tornar?

MARIA.- No.

QUICO.- Abans..., abans l'havia d'haver mort, al fill de sa mare!

MARIA.- Ara és massa tard. De què servix mortificar-te pensant en el que havies o no havies d'haver fet? Deixa-ho estar, Quico. Oblida-te'n i no et faces mala sang.

*(Silenci llarg.)*

MARIA.- Ahir vaig vore el teu nebot.

QUICO.- El meu nebot?

MARIA.- Sí, l'Antoniet.

QUICO.- Quin Antoniet?

MARIA.- L'únic nebot que tens: el fill del teu germà Antoni.

QUICO.- El meu germà Antoni té fills?

MARIA.- Sí, dos: Antoniet i Remei.

QUICO.- I jo tinc nebots?

MARIA.- Sí, dos.

QUICO.- Com es diuen?

MARIA.- Antoniet i Remei.

QUICO.- Els fills del meu germà... Quin germà?

MARIA.- (*Sospirant amb paciència i resignació.*) El teu germà Antoni. No tens més germans.

QUICO.- Fa temps que no veig el meu germà.

MARIA.- El teu germà va morir ara fa tres anys.

QUICO.- Tres anys fa que va morir?

MARIA.- Ara pel gener.

QUICO.- Clar, per això fa temps que no el veig. L'Antoniet, també fa temps que no el veig.

MARIA.- I tant. Des que va morir el teu germà només ha vingut un parell de voltes a vore'ns. Dos voltes en tres anys. Es veu que ja no se'n recorda, de nosaltres. O deu pensar que només som un destorb, tan vells i tan xacrosos. Al cap i a la fi, l'Antoniet mai no ens ha tingut massa tirada. Mentre vivia el teu germà, encara venia a vore'ns de pasqües a rams, però ara ja... Remei és diferent. Tota la vida ha sigut una xiqueta molt carinyosa, però com viu tan lluny d'ací... Ja deu fer dos anys que se'n va anar a viure a Amèrica, des que es va casar amb el xicot aquell que era d'allí; un d'eixos que van pel carrer de dos en dos, sempre tan ben mudats, amb la camisa tan blanca i posats de corbata tot el dia. No te'n recordes? Quin cas de xicot! Tot era dir-nos que llegírem la Bíblia, que llegírem la Bíblia i no sé quins altres llibres que parlaven de Déu i del cel i de jo què sé.

QUICO.- "Mamons"!

MARIA.- Com?

QUICO.- "Mamons"! No els diuen "mamons"?

*(MARIA riu amb una rialla contagiosa que fa que a QUICO se li riguen els ossos.)*

MARIA.- "Mamons", no: mormons.

QUICO.- Això volia dir. Mamons és el que li déiem al meu germà per fer-lo enrabiar. Te'n recordes, que li déiem "Xe, Toni, el teu gendre només que fa que xarrar i que mamar". I ell deia: "No m'emprenyeu, que prou disgust tinc ja que se m'enduga la xiqueta, el fardatxo eixe. Molt bon xic i molt educat i tot el que tu vulgues, però collons, ja podia ser de Bocairent, o d'Alcoi. Ell, no, de ben lluny, d'Amèrica. Ja em diràs tu a mi què se'ns ha perdut, a nosaltres, allí, a Amèrica".

*(Tots dos continuen rient. QUICO torna al seu posat seriós.)*

MARIA.- Clar, la xiqueta, com que els bitllets d'avió són tan cars, només pot vindre de tant en tant. I mira el que són les coses de la vida: el teu germà, pobret, no la va poder vore casada. Veus tu quines coses? Tan bé que estava, i un dia, sense esperar-s'ho ningú, hala, s'ha acabat, pobret.

*(Després d'una pausa.)*

QUICO.- Amèrica deu ser gran.

MARIA.- Clar que és gran. Grandíssima.

QUICO.- *(Amb un gest de molta concentració.)* Segur que és més gran que València.

MARIA.- Ui, molt més gran! Com vols comparar?

QUICO.- I més gran que Barcelona?

MARIA.- Clar, home! Més gran que Alacant, València i Barcelona juntes. Allò diuen que és grandíssim. Tu mira, en les pel·lícules de l'oest, si en tenen, de terreny, allí.

QUICO.- Allò... són un bon grapat de fanecades...

MARIA.- *(Divertida.)* Sí que en són unes quantes, sí.

QUICO.- Tindran aigua per a regar?

MARIA.- La que vulguen. Només amb les cascades eixes tan grans que hi ha...  
Eixes que es veuen en totes les pel·lícules.

QUICO.- Que fan pel·lícula ara?

MARIA.- Ara no.

QUICO.- Si no fan pel·lícula, faran futbol.

MARIA.- El futbol ja s'ha acabat.

QUICO.- Ja s'ha acabat? I com ha quedat?

MARIA.- No ho sé. Tu estaves mirant-lo.

QUICO.- Jo estava mirant-lo?

MARIA.- Sí, tu, tu. Com han quedat? Vinga, a vore si te'n recordes.

*(QUICO fa un esforç per recordar, però no se'n recorda.)*

QUICO.- No me'n recorde.

MARIA.- Millor, aixina no agarres disgust si ha perdut el Barça.

QUICO.- *(Sobtdament, alarmant-se.)* Ha perdut el Barça?

MARIA.- No ho sé, Quico. T'he dit que no sé com han quedat.

QUICO.- Has dit que ha perdut el Barça.

MARIA.- *(Empipant-se.)* No he dit que ha perdut el Barça! He dit que si, per un cas, haguera perdut, si no el veus, no agarres disgust!

*(Silenci.)*

QUICO.- Tindran valor d'haver perdut?

MARIA.- Ai, Quico, per l'amor de Déu! A voltes ja no sé què tinc de fer amb tu!

*(Silenci llarg.)*

QUICO.- Tu has anat alguna volta a Amèrica?

MARIA.- Quines coses tens. D'on traus ara eixa idea? Tu creus que jo he estat alguna vegada a Amèrica?

QUICO.- Ei, no ho sé.

MARIA.- Però Quico, si fa més de seixanta anys que ens coneixem i estem junts, i només ens hem separat tres voltes: el dia que te'n vas anar a Barcelona a vore el Barça...

QUICO.- *(Interrompent-la.)* Ha perdut el Barça?

MARIA.- No! Ha guanyat!

QUICO.- Toca! Bé!

MARIA.- Estic dient-te que des que ens coneixem només ens hem separat tres voltes: el dia que te'n vas anar a Barcelona a vore el Barça amb el teu cosí Miquel, d'acò deu fer ara quaranta anys; la setmana que vaig passar a l'hospital quan em van operar de la vesícula; i el dia que ens van portar als jubilats a València a vore Aznar, que tu vas dir que a eixe tio no anaves a vore'l encara que et donaren paella gratis.

QUICO.- Al tio del bigot? Ni pensar-ho! Ni encara que em donaren gambes!

MARIA.- Doncs ben bona que estava la paella.

QUICO.- Estava bona?

MARIA.- Molt bona.

*(Silenci.)*

QUICO.- Tenia gambes?

MARIA.- No, gambes, no en tenia. Era de carn, però estava boníssima. I podies repetir! De fet, Merceditas va repetir, i Claretta, també. I Ramon se'n va menjar tres plats!

QUICO.- Ramon també va anar a València?

MARIA.- Home, tu què trobes? Ja saps que Ramon, si regalen alguna cosa, no s'ho perd per res del món. No te'n recordes, del dia aquell que van repartir sardines a la planxa debades al Postiguet? Abans que muntaren la paradeta ja estava ell allí per a agarrar lloc. Ah, i com que un altre any hi va haver el maremàgnum de gent que hi va haver, perquè ja saps que la gent, si es debades, merda que donaren, merda que arreplegaria, es va endur el gaiato que s'havia comprat eixe any a la Santa Faç, per espolsar-se de damunt els que se li arrimaven. I allà que anava Ramon, amb el plat de sardines en una mà i el gaiato en l'altra, repartint llenya a tort i dret, que aquell pareixia sant Jordi Matamoros, que fins i tot li va arrear una colp al cap a un municipal que va anar a dir-li que deixara el gaiato tranquil. Perquè té ja més de vuitanta anys, que si no, acaba el dia a la presó; ell i Claretta, els dos,

un en cada gàbia. Claret també és bona, també. Li va arrear una bescollada a un xicot que volia passar davant com aquell que no fa res, que li va deixar tota la mà marcada al bescoll. Sort que el xicot tenia bon caràcter i la cosa va acabar en bé quan va vore que eren dos vells, que si no...

QUICO.- Però Ramon va anar a València?

MARIA.- No estic dient-te que sí!

QUICO.- Quin pocavergonya! Tota la vida votant als socialistes i va i se'n va a vore el ninot eixe del bigot.

MARIA.- Home, Quico, d'això fa ja a muntó d'anys.

QUICO.- A muntó?

MARIA.- A muntó. Jo no sé quants, però a muntó.

QUICO.- Igual té! Encara que donaren gambes, jo no aniria mai a vore el ninot aquell!

MARIA.- Ara ja no està. Es va retirar, encara que no sé jo si un dia...

QUICO.- Ja ho sé, que es va retirar. Ara hi ha un francès o un portugués o paregut.

MARIA.- Com un francès o un portugués? No, home, no. El que hi ha ara és gallec, de Pontevedra.

QUICO.- No, és estranger. Portugués o italià... o alemany.

MARIA.- Però Quico, com ha de ser portugués o italià? No pot ser mai portugués o italià. Sempre són espanyols. A vore, digues: d'on és Rajoy?

QUICO.- Quin Rajoy?

MARIA.- Quico, per l'amor de Déu, de qui estàs parlant tu?

QUICO.- Abans hi havia el ninot del bigot i ara hi ha un francès!

MARIA.- Però el ninot que dius tu del bigot, com es diu?

QUICO.- Com es diu, qui?

MARIA.- El tio del bigot.

QUICO.- El tio del bigot?

MARIA.- Sí, el tio del bigot, com es diu?

QUICO.- Com es diu?

MARIA.- Dis-ho tu. Com es diu?

QUICO.- Com vols que es diga? Vicente.

MARIA.- Vicente?

QUICO.- Vicente Del Bosque.

*(MARIA es queda mirant-lo sense dir res, menejant el cap amb resignació.)*

QUICO.- Que no té bigot, eixe?

MARIA.- *(Amb una mica de desesperació.)* Sí, fill, sí; sí que té bigot. I ben gran.

QUICO.- Vicente Del Bosque, sí senyor.

*(Silenci.)*

QUICO.- Segur que a eixe li agrada la paella.

*(Silenci.)*

QUICO.- I les gambes, també.

*(Silenci.)*

QUICO.- Eixe no jugava en el Barça.

*(Silenci.)*

QUICO.- En el Barça, amb bigot n'han jugat pocs.

*(Silenci.)*

QUICO.- Veges tu, quina idea de posar sardines a la paella.

*(Silenci.)*

QUICO.- Gambes, sí, però sardines... On s'ha vist això?

*(Hi ha un silenci llarg en el qual QUICO roman embadalit i MARIA continua fent ganxet alhora que mira la televisió.)*

QUICO.- Hui he anat a jugar a les cartes?

MARIA.- A jugar a les cartes?

QUICO.- Sí, al bar de Paco.

MARIA.- No, Quico. Hui no has anat enlloc. Has estat ací tot el dia. Ja fa uns quants dies que no ixes de casa. Fa massa fred ara per a eixir. Recorda't del que et va dir el metge.

QUICO.- L'última vegada que vaig eixir al carrer, després em costava molt pujar les escales.

MARIA.- *(Llevant-li importància.)* Sí..., això també, però...

QUICO.- *(Interrompent-la.)* Si no puc a penes caminar, tant se val que faça fred o que faça calor.

MARIA.- *(Continua llevant-li importància al tema.)* Ja, però això passa perquè ara és hivern i la gelor se'ns fica pels ossos i per les articulacions i per tot el cos. Ja voràs com, en vindre la caloreta, et trobes millor i podem anar a fer unes quantes passejades d'eixes que t'agraden tant, a tu. Un dia, si vols, podem anar al port, a vore les barques, i després podem fer-nos una orxateta en Peret. I un altre dia podem pegar una volteta pel barri antic, que ja fa molts anys que no anem per allí. De jóvens ens agradava molt passejar per Santa Creu i entrar en alguna tasca a fer-nos un vermut. Te'n recordes?

QUICO.- Un vermut, sí. *(Després d'un silenci, en un to una mica picardiós.)* Encara estan les xiques allí?

MARIA.- No, ja fa molts anys que no en queden. Ara va la joventut, a ballar i a beure; a divertir-se. M'ha dit Dolors que de nit no pots ni caminar pels carrers, de tanta gent com hi ha.

QUICO.- Dolors? Quina Dolors?

MARIA.- La germana de Joanet Vidal.

QUICO.- La germana de Joanet Vidal es diu Dolors?

MARIA.- María Dolores Vidal Capdevila, la que tenia una parada en el mercat; ella i l'home, vull dir. L'home era Paco el "Pardal". Te'n recordes?

QUICO.- Ah, sí. Paco el "Pardal".

MARIA.- Tu saps per què li deien Paco el "Pardal"?

QUICO.- No me'n recorde.

MARIA.- Li deien el "Pardal" perquè sempre tenia el pardal a punt. Quina peça, senyor! Eixe sí que podria eixir en la tele en un programa d'eixos. Com que tenien una caseta de camp amb dos bancalets de terra al Moralet, es va fer una *querida* allí, i totes les vesprades li deia a Dolors que pujava a treballar al bancal i a regar. I sí que regava, sí. El pendó aquell tindria el parrús ben regat. Ja em diràs tu a mi! Si li'l regava totes les vesprades... Amb raó diuen que no hi ha aigua. Si hui en dia tots regaren igual que regava Paco el "Pardal", no en tindríem prou ni amb tota l'aigua de l'Ebre que ens donaren. I Dolors, la pobra, sense saber res. Ho sabia tot el mercat i tot Sant Vicent. Però com ella sempre ha sigut una miqueta curta de gambals... I això que Amparín, Amparín Torregrossa, que sempre ha sigut el dimoni, cada vegada que se la trobava li'n deixava caure alguna: "Xiqueta", li deia, "Vigila l'horta, no siga cas que algú et furte el carabassó". I Dolors, pobreta, sense paparne ni una. María Dolores Vidal Capdevila.

QUICO.- (*Cantant el pasdoble "María Dolores".*) "*Dios te ha dado la gracia del cielo, María Dolores...*"

MARIA.- Ella mateixa. Ja saps qui és?

QUICO.- No.

MARIA.- (*Una mica exasperada*) Ai, Quico, fill meu, a voltes no sé per què et parle. És com si estigueres en un altre món.

(*MARIA taral·leja el bolero "María Dolores".*)

MARIA.- "*Dios te ha dado la gracia del cielo, María Dolores. Y en tus ojos en vez de mirada hay rayos de sol. Déjame que te cante morena de mis amores un bolero que ensalce tu garbo que es tan español*". (*MARIA s'alça de la cadira i balla davant QUICO, que obri els ulls i se la mira*

*una mica astorat) “Olé, olé. (QUICO comença a solfejar la cançó amb poca soltesa, mentre MARIA la canta.) Te mueves mejor que las olas y tienes la gracia del cielo, la noche en tu pelo, Maria Dolores...*

QUICO.- Mi sol sol sol sol fa mi sol mi, mi sol sol sol sol fa mi sol mi, mi sol fa mi sol mi, mi mi re mi fa mi re...

*(MARIA calla de sobte i es queda mirant QUICO bocabadada.)*

QUICO.- Fa la sol fa, fa la la la la sol fa la fa, fa la la la la sol fa la fa, fa la sol fa...

*(Quan QUICO s'adona que MARIA ha callat i està escoltant-se'l, calla també i es queda mirant-la en silenci.)*

MARIA.- Quico! Encara te'n recordes, de les notes?

QUICO.- Quines notes?

MARIA.- Les del clarinet...

QUICO.- El clarinet? Quin clarinet?

MARIA.- El teu clarinet, Quico. Quan tocaves a la banda.

QUICO.- Jo tocava a la banda?

MARIA.- Clar! Tu, el clarinet, i el teu germà Antoni, la trompeta; i el teu cosí Gabriel, el trombó; i el teu cosí Jaume, el tambor. Tots tocàveu a la banda, tota la família, conforme ha de ser, com s'ha fet sempre. I Antoniet, la trompeta també, com son pare; i Remei, la flauta. No te'n recordes?

QUICO.- I la nostra Maria?

*(MARIA emmudeix de sobte. Parla després d'un silenci espés.)*

MARIA.- *(Amb tristesa.)* El clarinet, com tu.

QUICO.- El clarinet...

MARIA.- Un clarinet preciós que li vam regalar quan va fer setze anys.

QUICO.- El clarinet... *(Després d'un silenci.)* Porta-me'l.

MARIA.- Ja no el tenim, Quico.

QUICO.- No el tenim?

MARIA.- Vas voler regalar-lo a la banda. Jo no volia, però em vas convèncer.

Encara recorde el que em vas dir: que un instrument que no toca ningú és com si no existira, un instrument mort; i que un instrument que fa música és vida i dona vida.

QUICO.- Això et vaig dir?

MARIA.- Això em vas dir: la música és vida i dona vida.

QUICO.- La música... *(Amb la mà dreta tremolosa marca el compàs de 4/4 mentre torna a solfejar la tonada equivalent al "Olé, olé. Te mueves mejor que las olas...")* Mi sol sol sol sol fa mi sol mi, mi sol sol sol sol fa mi sol mi, mi sol fa mi sol mi, mi mi re mi fa mi re...

*(Sona el telèfon. MARIA el despenja i hi parla.)*

MARIA.- Diga...? Ah, Isabel, com estàs, bonica? (...) Nosaltres... bé, també. Què vols que et diga? (...) Ací està, filla meua, al meu costat, tocant el clarinet. (...) No, dona, tocant de de veres, no; fent com si el tocara. (...) Doncs mira, m'ha sentit cantar una cançoneta i s'ha posat a solfejar com si estiguera tocant el clarinet. Però, xica, que l'hauries d'escoltar! Si se'n recorda de les notes i tot! (...) De les notes, de les notes! Ací el tinc: mi sol fa, mi fa sol. (...) Ei, doncs mira, és el que té esta malaltia que patix ell, que a voltes se'n recorda de tot, però de tot de tot, i a voltes no se'n recorda ni de com es diu ni del dia que estem. (...) Ei, què tenim de fer? No podem fer res! (...) Clar que paciència! Tota la del món! Què hem de fer, si no? Paciència! Però, filla meua, hi ha voltes que la paciència costa. És que no puc fer res! Res! (...) A soles? No puc deixar-lo a soles, no em fie. Aixina com està, com l'he de deixar a soles? (...) Al carrer? Calla, ni pensar-ho! Mira, ja saps que tenim una xicota sud-americana que ve dos voltes a la setmana, per netejar una miqueta i per fer la compra i, en fi, per al que es presente. Però xica, al principi, quan venia, es quedava ací fent-li companyia i jo eixia a fer-me el monyo, o a comprar alguna coseta, o a vore alguna amiga o a la

meua cosina Magdalena, però guapo! Les dos últimes voltes em va tocar per telèfon la xica que anara corrent que Quico era tot una cridòria “Maria! Maria!”, que no hi havia manera de fer-lo callar. I, clar, la xica es va espantar perquè no podia amb ell. I jo, hala, corrents a casa, que no sé com no em va agarrar a mi un ataquet! I, quan vaig aplegar a casa, va ser vore’m i callar. I jo li pregunte “Quico, què tens?” I ell diu, aixina, com si res: “Jo? No res. Què havia de tindre?” I jo: “Però home, que m’ha tocat Deisi” (es diu aixina la xicona, Deisi, amb e, tal com sona, “Deisi”, que a mi em fa una gràcia el nom, que quan me’l diu sempre pense “ara mateix apareix el pato Donald”. *(Imitant el parlar del pato Donald.)* Cua cua cua cua! Bo, total, que li dic: “Que m’ha tocat Deisi i m’ha dit que vinguera corrent que bramaves com un bou!” I ell, res, com qui sent ploure. Aixina que no puc deixar-me’l amb ningú, filla, perquè no em fie. I ací estem, engabiats a casa, que a voltes se’m cau la casa damunt. Tu saps? Tot el dia ací tancada! (...) A pegar una volteta? Amb ell? Guapo! Ni pensar-ho! (...) Que per què? Ara t’ho diré. La primera, que no tenim ascensor. (...) Ja sé que és un pis només, però tu saps com li costa caminar? A peu pla, encara com, però baixar una escala? Si pel carrer, les últimes voltes, se m’agarrava del braç que pareixia que portara jo enganxat un remolc, de la força que feia, que després acabava jo amb un dolor al braç com si me l’hagueren arrancat! I l’altra és que vas caminant i en això et diu que ja no té més ganes de caminar i no hi ha manera que faça quatre passes. I li dius “toca, tornem a casa”; però, quan diu que no, és que no. Mira, es va quedar plantat al mig del carrer, que deia que no volia caminar, i jo “Quico, va, no cal que camines més, però tornem a casa, que no ens podem ací, al carrer. Haurem de tornar a casa, no?” I ell, que no i que no, i al final, a un xicot que passava per allí li vaig dir si em feia el favor de telefonar a un taxi, i entre el taxista i jo el vam convèncer que muntara al taxi i ens va portar a casa, que si no, encara estem allí. Aixina que ara, el dia que hem d’anar al metge li dic a la xica que vinga i ens acompanye, perquè jo a soles... Filla, un patiment! (...) Això li dic jo, però no hi ha mans! No vol anar en la cadira de rodes perquè diu

que això és per als invàlids i per als vells, i que ell, ni està invàlid ni és un vell. Doncs ja em diràs què fem! (...) Amb Deisi? Ni pensar-ho! No vol. (...) Res, no vol, no vol i no vol. (...) Doncs això mateix, filla: tot el dia pendent d'ell.

*(QUICO, de sobte, comença a cridar l'atenció de MARIA, cada vegada més nerviós.)*

QUICO.- Maria! Maria!

MARIA.- *(Sense fer cas de QUICO.)* Alça'l, llava'l, fes el llit, fes el dinar, endreça una miqueta la casa i hala, al costat d'ell a vore la tele. M'alce per anar al vàter i allà va ell "Maria, on vas?"

QUICO.- Maria! Maria!

MARIA.- *(A QUICO.)* Espera un momentet, Quico, que estic parlant per telèfon. *(Al telèfon.)* Els dies que ve la xica, després que fa la compra, amb una miqueta de sort, vaig corrent a fer-me el monyo o a comprar alguna coseta o a plegar una miqueta l'aire; amb l'ai al cor, no et penses. I cap a casa una altra volta. I aixina un dia rere l'altre.

QUICO.- Maria! Maria!

MARIA.- Si, filla meua, sí. (...) Ei, què tenim de fer? (...) Doncs sí, mira, paciència. No en queda una altra. (...) Sí, sí, sí... (...) Això mateix...

QUICO.- Maria! Maria!

MARIA.- Isabel, filla, deixem-ho estar, que no fa més que cridar-me. "Maria, Maria!" És que no puc ni parlar per telèfon, filla meua. Ja seguirem parlant en un altre momentet. (...) Sí, quan vulgues ací estem.

QUICO.- Maria! Maria!

MARIA.- Sí..., sí... (...) Adéu, bonica, adéu. (...) Adéu, adéu, adéu. *(Penja el telèfon. A QUICO.)* Què vols, Quico, fill, què vols? És que no em deixes ni parlar per telèfon un moment!

*(QUICO, de sobte, està nerviós; li tremolen les mans i no li ix la veu. A penes pot parlar.)*

QUICO.- Maria!

MARIA.- Què tens, Quico?

QUICO.- Maria!

MARIA.- Què vols? Dignes.

QUICO.- El diari...

MARIA.- Vols el diari?

QUICO.- Sí... el diari.

MARIA.- Per a què vols el diari?

QUICO.- Tu, porta'l.

MARIA.- Ja vaig, ja vaig. Tu, estigues tranquil·let, que ja te'l porte.

*(MARIA agafa el diari que hi ha damunt la taula.)*

MARIA.- Què vols mirar?

QUICO.- Mira a vore si isc.

MARIA.- Si ixes tu al diari?

QUICO.- Sí. Mira a vore si em trobes.

MARIA.- Però com has d'eixir tu al diari, home?

QUICO.- Les esqueles... Mira en les esqueles.

MARIA.- Les esqueles? Ai, senyor, Quico, quines coses dius. Tu no pots eixir en les esqueles. En les esqueles només ixen els que s'han mort.

QUICO.- Mira a vore si estic, per si un cas.

MARIA.- Però...

QUICO.- Tu, mira!

*(MARIA sospira resignadament i obri el diari per la plana de les esqueles. Li dóna les ulleres de vista. Li l'ensenya a QUICO.)*

MARIA.- Mira. Veus el teu nom?

QUICO.- *(Després de mirar amb gran inquietud)* No.

MARIA.- Ja estàs convençut?

QUICO.- Això vol dir que no m'he mort?

MARIA.- Quico, si t'hagueres mort, estaries parlant ací ara amb mi?

QUICO.- No.

*(Hi ha una pausa llarga.)*

MARIA.- Vols que anem a dormir?

QUICO.- A dormir?

MARIA.- Sí. Ja és tard.

QUICO.- Encara no tinc son.

MARIA.- Vols que apague la tele?

QUICO.- No.

MARIA.- Si no estàs mirant-la...

QUICO.- M'agrada sentir-la. Em fa companyia.

MARIA.- En això tens raó. Sentint-los parlar, encara que diguen totes eixes barbaritats que diuen, sembla que estigues acompanyat. Als vells com nosaltres no ens queda una altra cosa.

QUICO.- Per què no encens el foc? El foc també fa companyia.

MARIA.- Sí que en fa, sí, però no puc encendre'l perquè ací no tenim ximenera.

QUICO.- Demà, en anar a l'horta, portaré llenya.

MARIA.- *(Pacientment)* No tenim ximenera. Al poble sí que en tenim, però ací no. No veus que vivim en un pis i els pisos no tenen ximenera?

QUICO.- Tallaré unes quantes branques de taronger i un grapat de ceps.

MARIA.- No cal que talles res. No tenim ximenera.

QUICO.- Els ceps ja són vells i deuen estar ben secs.

*(Maria desisteix de contestar. Pausa llarga.)*

QUICO.- Amb dos cabassos en tindrem prou.

*(Pausa llarga.)*

QUICO.- I cinc o sis soques ben grans.

MARIA.- *(Resignadament i comprensiva)* Sí, fill, porta'n unes quantes perquè en tinguem per a tot l'hivern.

*(Després d'un silenci, QUICO, de sobte, s'alça decididament.)*

QUICO.- Vaig ara.

MARIA.- On has d'anar ara?

QUICO.- Me'n vaig a per llenya.

MARIA.- Què dius? Són les onze i quart de la nit.

QUICO.- No, són les set del matí. Porta el gaiato i un cabàs.

MARIA.- *(Alçant-se i intentant que torne a seure)* Quico, per l'amor de Déu, no digues animalades. Que no veus que és de nit?

QUICO.- És de nit però ja falta poc perquè isca el sol. Prepara'm l'esmorzar, que faré tard.

MARIA.- Quico, per favor, queda't ací tranquil·let.

QUICO.- Porta'm el gaiato i el cabàs.

*(QUICO fa intenció d'anar-se'n. MARIA el subjecta amb prou feines.)*

MARIA.- Deixa-ho estar, Quico. Ja aniràs demà, en fer-se de dia.

QUICO.- *(Molt empipat)* Deixa'm, punyeta! Ara vols dir-me tu a mi el que tinc de fer o el que no tinc de fer? On s'ha vist això, que la dona mane de l'home? No veus que no ens queda llenya? Si no en porte, com tenim d'encendre el foc? Porta'm el gaiato i el cabàs!

MARIA.- Quico, per l'amor de Déu, tranquil·litzat!

QUICO.- *(Empipadíssim)* Deixa'm estar, collons!!!

MARIA.- Molt bé, d'acord. Et deixe estar.... Et deixe estar. Espera una miqueta mentre et prepare un got de llet i l'esmorzar.

QUICO.- Collons!

MARIA.- (*Mentre el fa seure en la cadira de braços*) Hala, vinga, espera un momentet que ara torne.

(*MARIA desapareix d'escena mentre QUICO hi roman, tot murmurant frases indignades i, de vegades, inconnexes.*)

QUICO.- Veges tu si no tindrem llenya. Com no hem de tindre llenya a l'hivern? Es pensen que ja no servisc per a res. Em tracten com si fóra un xiquet que no té força. (*Ensenyant les mans.*) Doncs amb estes mans era capaç jo de parar un bou. I encara ara podria collir totes les taronges d'un bancal en un matí. Estos braços eren els més forts del poble: han treballat a l'horta, han picat pedra, han tallat llenya, han carregat caixes i cabassos amb més força que una mula, han treballat a l'obra, han netejat sèquies! I ara em diuen que no puc anar a fer un grapat de llenya! La mare que va! (*Silenci breu.*) Quan jugava a pilota de jove, al poble, no hi havia qui traguera com jo: (*Com si estiguera en un partit de pilota.*) "Quico "Bajoca", a la treta". "Quinze per res per al resto". "Tanto i joc, cavallers". "Quico "Bajoca", a la treta" (*QUICO s'alça i fa com si anara a traure. En fer el gest es fa mal al braç i fa una exclamació de dolor*) Ai, collons! Ai, ai, ai! (*Cridant*) Maria! Maria!

(*QUICO seu a la cadira i apareix MARIA amb un got de llet i una pastilla.*)

MARIA.- Què tens, Quico?

QUICO.- Ai, quin mal m'he fet!

MARIA.- On tens el mal?

QUICO.- Al braç.

MARIA.- Com te l'has fet, el mal?

QUICO.- A la treta.

MARIA.- A la treta?

QUICO.- Sí, a la treta. Ens faltava un tanto i he volgut llançar-la ben forta, i m'he fet mal.

MARIA.- Que estaves jugant a pilota?

QUICO.- Sí.

MARIA.- Contra qui jugàveu?

QUICO.- Contra Pedreguer.

MARIA.- I qui guanyava?

QUICO.- Nosaltres. Però ara no puc seguir. Cague en el dimoni!

MARIA.- No patisques, que dissabte que ve acabareu el partit.

QUICO.- Dissabte que ve?

MARIA.- Sí, dissabte que ve.

QUICO.- Dissabte que ve no puc, que fan futbol.

MARIA.- Doncs l'altre. *(Li ofereix el got de llet i la pastilla)* Hala, beu-te la llet i pren-te la pastilla.

QUICO.- Per a què és la pastilla?

MARIA.- Per al mal de braç. Ja voràs com se't passa en un tres i no res.

*(QUICO es beu la llet i es pren la pastilla.)*

MARIA.- A que ja se t'ha passat el mal?

QUICO.- *(Tocant-se el braç)* És veritat. Ja no em fa mal. Ja podem seguir jugant.

MARIA.- No, home, ara ja no pot ser.

QUICO.- Per què?

MARIA.- Perquè ja se n'han anat tots. Es pensaven que el partit s'havia acabat.

QUICO.- On se n'han anat?

MARIA.- Els d'ací, a casa; i els altres, a Pedreguer.

QUICO.- A Pedreguer se n'han anat?

MARIA.- No dius que eren de Pedreguer?

QUICO.- De Pedreguer, sí.

MARIA.- Aleshores on vols que se'n vagen, a Gata de Gorgos?

QUICO.- A Gata?

MARIA.- A Gata, sí.

QUICO.- No, a Gata, no.

MARIA.- Doncs, hala, a Pedreguer.

*(Silenci.)*

QUICO.- *(Cantussejant.)* “De Pedreguer a La Xara han fet una carretera...”

MARIA.- *(Cantant també.)* “De Pedreguer a La Xara han fet una carretera, per anar els pedreguers a vore la carnissera.”

*(MARIA agafa el comandament automàtic del televisor i canvia de canal.)*

MARIA.- *(Il·lusionada)* Mira, Quico, en Canal 9 estan fent *Fray Escoba!*

QUICO.- *Fray Escoba?*

MARIA.- Sí, la que t'agrada a tu. La del frare de la granera.

QUICO.- El de la granera? Eixe que és xerif i es queda a soles en el poble contra tots...?

MARIA.- No, home, eixe que... *(MARIA interromp la frase sobtadament, mira llargament a QUICO i canvia d'idea)* Sí, eixe que es queda a soles en el poble contra tots.

QUICO.- *(Satisfet)* Clar que sí. Fray Escoba. Ara me'n recorde.

*(Pausa.)*

QUICO.- Però a eixe no li deien Tarzan?

MARIA.- Li deien Tarzan, però també Fray Escoba.

QUICO.- *(Absolutament convençut)* Correcte. Tarzan i Fray Escoba.

*(Pausa llarga. QUICO, sense vindre al cas, comença a ploriquejar.)*

MARIA.- Què tens, Quico? Com és que plores ara?

QUICO.- *(Mirant-la entendrit.)* Sempre has sigut la dona més bonica i més bona del món.

*(MARIA s'alça i s'acosta a QUICO. Li acaricia el cap amb tendresa.)*

MARIA.- I tu, l'home més galant de tots. Però no plores. No estàs content que siga la dona més bonica i més bona del món?

QUICO.- *(Com un xiquet.)* Sí.

MARIA.- Aleshores no plores.

QUICO.- No.

MARIA.- Ja se t'ha passat?

QUICO.- *(Parant de plorar a poc a poc.)* Sí.

MARIA.- Vols un pastisset?

QUICO.- No.

MARIA.- Vols mirar la tele?

QUICO.- Fan futbol?

MARIA.- No.

QUICO.- Quin dia és hui?

MARIA.- Dissabte.

QUICO.- Com és que no fan futbol?

MARIA.- Ja s'ha acabat.

*(Pausa llarga mentre MARIA continua acariciant el cap de QUICO.)*

QUICO.- La xiqueta no ha vingut encara?

MARIA.- No, Quico, la xiqueta no ha vingut encara.

QUICO.- L'hora que és, ja no vindrà.

MARIA.- No, ja no vindrà.

*(Pausa.)*

QUICO.- Ei, doncs vindrà demà.

MARIA.- Sí. Vindrà demà.

*(MARIA continua acariciant el cap de QUICO. El soroll del  
televisor es confon amb un les notes d'un bolero malenconiós.  
Fosc.)*

FI